

NR 84/2015

**O KONFLIKCIE NA UKRAINIE
I SANKCJACH GOSPODARCZYCH
WOBEC ROSJI**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Sytuacja na Ukrainie jest nadal bardzo niestabilna, a porozumienia mińskie, z którymi na Zachodzie wiązano spore nadzieje, nie są w pełni realizowane. Właśnie te powody najczęściej były podawane jako argumenty na rzecz utrzymania sankcji wobec Rosji. Nałożone przed rokiem sankcje gospodarcze, które miały wygasnąć z końcem lipca, zostały dzisiaj przedłużone. W czerwcu¹ spytaliśmy Polaków o opinię na temat sankcji gospodarczych nałożonych przez Unię Europejską na Rosję i ich skuteczności oraz ponownie zbadaliśmy poczucie zagrożenia w związku z rozwojem sytuacji za naszą wschodnią granicą.

SYTUACJA NA UKRAINIE

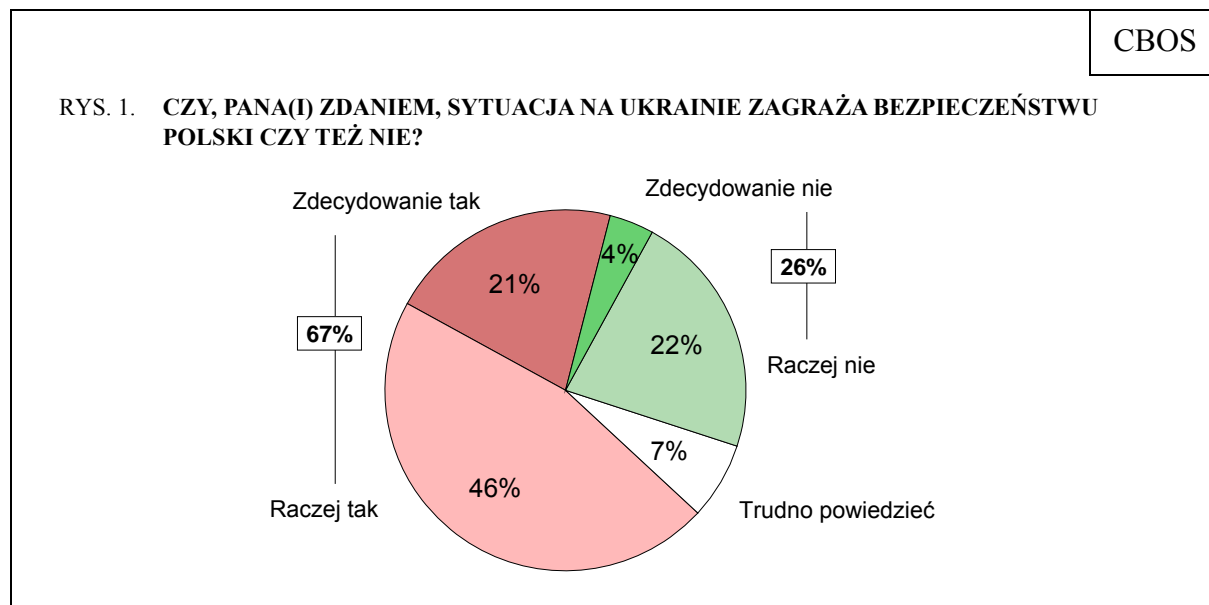
O zainteresowanie wydarzeniami na Ukrainie pytamy od lutego 2014 roku, czyli od czasu protestów na Majdanie (jeszcze przed krwawymi wydarzeniami, które doprowadziły do przewrotu w tym kraju). Od początku zainteresowanie sytuacją u naszego wschodniego sąsiada było duże i rosło jeszcze w okresie nasilonych walk. Obecnie ponad dwie trzecie Polaków (69%) deklaruje zainteresowanie tymi wydarzeniami, przy czym co ósmy (12%) – duże. Jeden na sześciu badanych (16%) twierdzi, że wydarzenia te interesują go w niewielkim stopniu, a co siódmy (14%), że w ogóle go nie interesują.

Tabela 1

Czy interesuje się Pan(i) wydarzeniami na Ukrainie czy też nie?	2014										2015	
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	II	VI
	w procentach											
Tak, bardzo się interesuję	10	28	21	18	14	10	24	27	22	18	17	12
Tak, trochę się interesuję	55	60	64	61	57	58	59	61	61	60	59	57
Nie, raczej się nie interesuję	16	7	10	13	15	16	8	7	9	12	13	16
Nie, w ogóle się nie interesuję	18	5	5	8	13	16	9	5	8	10	11	14
Trudno powiedzieć	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0

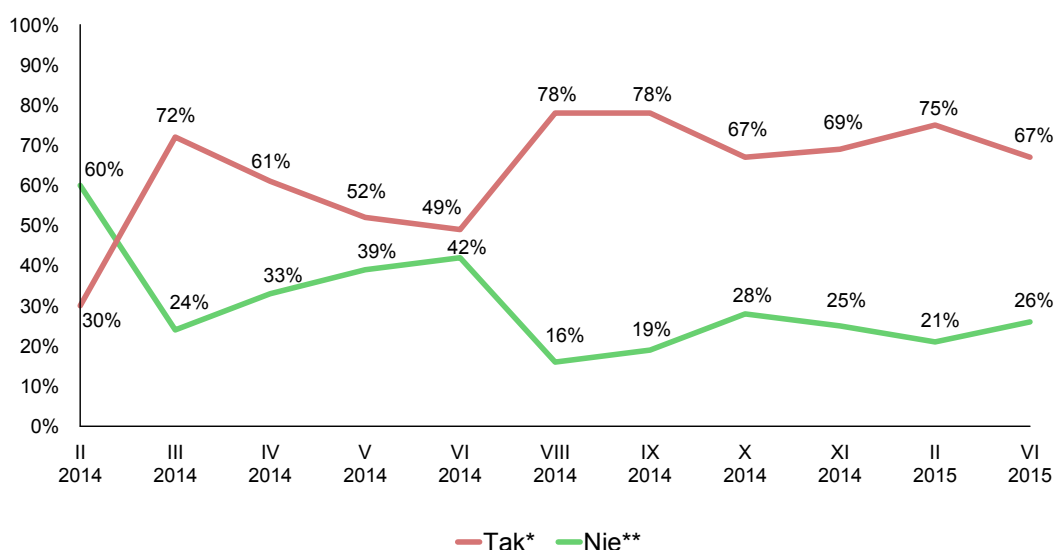
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (301) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganymi komputerowo (CAPI) w dniach 11–17 czerwca 2015 roku na liczącej 1011 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Dwie trzecie Polaków (67%) nadal obawia się wpływu tych wydarzeń na bezpieczeństwo Polski. Tylko co czwarty (26%) uważa, że nie stanowią one zagrożenia dla naszego kraju. Co ciekawe, poczucie zagrożenia nie zależy od stopnia zainteresowania sytuacją na Ukrainie.

Poczucie zagrożenia wyraźnie koreluje z aktywnością wojskową za naszą wschodnią granicą. Odsetek zaniepokojonych badanych wzrósł kilkakrotnie po aneksji Krymu, ale później spadał do czasu eskalacji konfliktu na wschodzie Ukrainy. Od tego momentu zdecydowana większość Polaków wyraża zaniepokojenie konsekwencjami, jakie wydarzenia na Ukrainie mogą nieść dla bezpieczeństwa Polski. W tym roku znacznie rzadziej pytamy o poczucie zagrożenia. W czerwcu odnotowaliśmy pewien jego spadek w stosunku do lutego (o 8 punktów procentowych). Warto jednak przypomnieć, że w lutym trwały zacięte walki pod Debaltcewem i poziom niepewności co do dalszego rozwoju sytuacji był bardzo duży.

RYS. 2. CZY, PANA(I) ZDANIEM, SYTUACJA NA UKRAINIE ZAGRAŻA BEZPIECZEŃSTWU POLSKI CZY TEŻ NIE?

* Połączono odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”

** Połączono odpowiedzi „zdecydowanie nie” i „raczej nie”

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

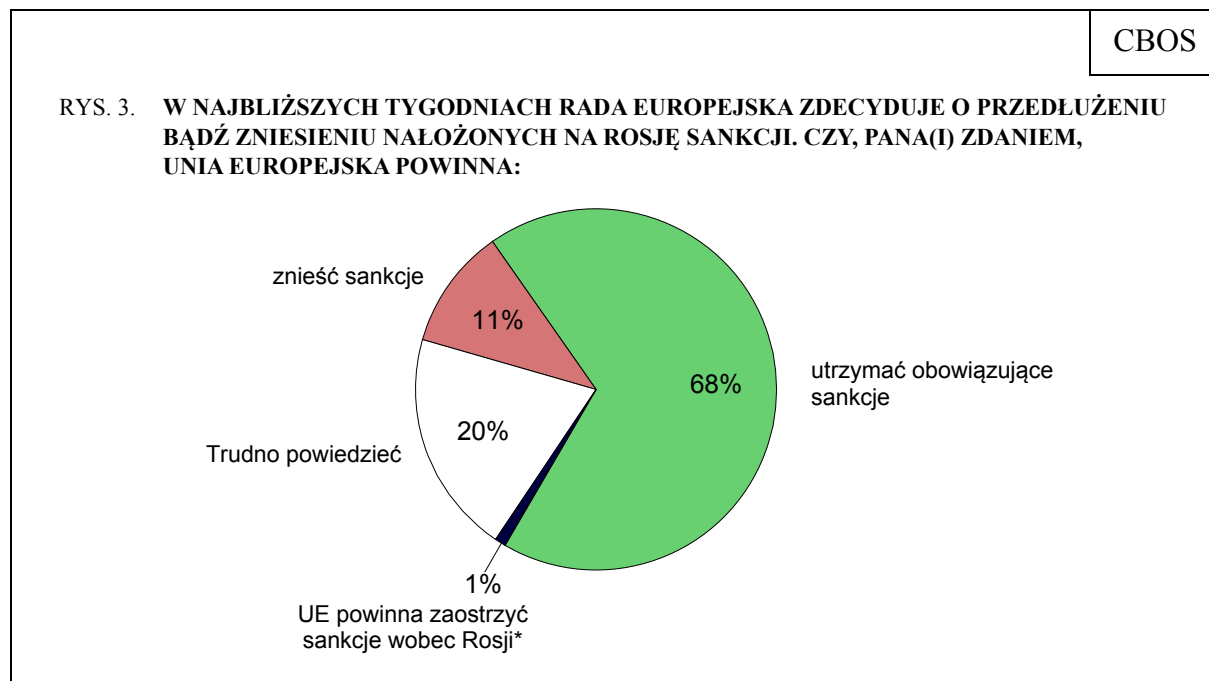
SANKCJE GOSPODARCZE

W Polsce społeczne poparcie dla sankcji gospodarczych wobec Rosji jest duże – z racji powszechnego przekonania o jej kluczowej roli w rozgrywającym się konflikcie. Blisko połowa społeczeństwa chciałaby nawet ich zaostrenia. Już we wrześniu zeszłego roku, niedługo po wprowadzeniu sankcji, 55% badanych twierdziło, że są one zbyt małe, a tylko nieliczni (7%), że są zbyt dotkliwe. Obecnie nieco mniejszy odsetek badanych uważa, że sankcje są niewystarczające, ale nadal niemal połowa jest niezadowolona z ich zakresu (49%, spadek o 6 punktów procentowych od września).

Tabela 2

Rosyjska aneksja Krymu i wybuch konfliktu na wschodzie Ukrainy skłoniły Unię Europejską do nałożenia sankcji gospodarczych na Rosję wspierającą separatystów. Jak Pan(i) sądzi, czy obowiązujące sankcje gospodarcze nałożone na Rosję są:	IX 2014	II 2015	VI 2015
	w procentach		
– zbyt małe	55	51	49
– odpowiednie	18	20	22
– zbyt duże	7	8	7
Trudno powiedzieć	20	20	22

Nie dziwi zatem powszechne przekonanie, że sankcje powinny zostać utrzymane (68%). Przeciwnego zdania jest co dziewiąty badany (11%), a co piąty (20%) nie ma na ten temat zdania.

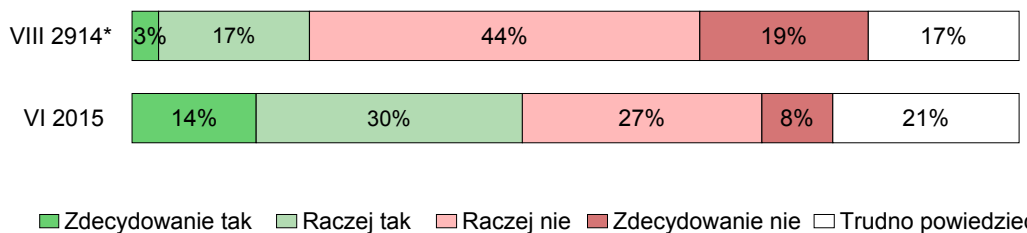

* Pytanie dotyczyło utrzymania bądź zniesienia sankcji. Odpowiedź, że powinny zostać zaostrzone, była ukryta i zaznaczana przez ankietera tylko wtedy, gdy respondent wygłaszał taką opinię zamiast udzielić odpowiedzi na pytanie.

Za utrzymaniem sankcji częściej opowiadają się mieszkańcy największych miast (88%), kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (88%) oraz badani o poglądach prawicowych (81%). W tych samych grupach częściej niż wśród ogółu panuje przekonanie, że obowiązujące sankcje są zbyt małe. Natomiast za ich zniesieniem nieco częściej niż przeciętnie opowiadają się osoby o poglądach lewicowych oraz źle oceniający swoją sytuację materialną (zob. tabela aneksowa 2).

Znacząco wzrosła wiara w siłę oddziaływania sankcji gospodarczych i ich skuteczność. W sierpniu, wkrótce po ich wprowadzeniu, co piąty badany (20%) wierzył, że mogą one zniechęcić Rosję do podsycania konfliktu na wschodzie Ukrainy. Obecnie niemal połowa Polaków (44%) sądzi, że sankcje mogą być skuteczne, a ich przedłużenie zniechęci Rosję do interwencji na Ukrainie. Co trzeci (35%) nie wierzy, że mogą one odnieść skutek.

RYS. 4. CZY, PANA(I) ZDANIEM, PRZEDŁUŻENIE SANKCJI BYŁOBY SKUTECZNE, TZN. CZY ZNIECHĘCIŁOBY ROSJĘ DO PODSYCANIA KONFLIKTU NA WSCHODZIE UKRAINY?

* W sierpniu 2014 roku pytanie brzmiało: „Czy unijne sankcje będą skuteczne, tzn. czy zniechęcą Rosję do podsyćania konfliktu na wschodzie Ukrainy?”

Wzrosła wiara w skuteczność sankcji, ale nadal niemal połowa Polaków uważa, że są one zbyt małe. Być może ugruntowuje się przekonanie, że tymi środkami uda się rozwiązać konflikt na Ukrainie, ale potrzebne są bardziej zdecydowane działania. Wydarzenia za naszą wschodnią granicą wciąż budzą niepokój i przekonanie o potrzebie aktywnego przeciwdziałania rozszerzaniu się konfliktu.

Opracowała
Katarzyna KOWALCZUK

A N E K S

Tabela 1

		Jak Pan(i) sądzi, czy obowiązujące sankcje gospodarcze nałożone na Rosję są:				Liczba osób
		zbyt małe	odpowiednie	zbyt duże	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		49	22	7	22	1007
Płeć	Mężczyźni	55	23	6	15	488
	Kobiety	44	20	8	28	520
Wiek	18–24 lata	45	30	6	19	113
	25–34	50	21	5	24	199
	35–44	39	29	10	22	177
	45–54	58	19	5	19	157
	55–64	55	21	7	17	178
	65 lat i więcej	48	13	10	28	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	47	17	7	29	400
	Miasto do 19 999	46	29	10	15	149
	20 000 – 99 999	46	24	10	20	187
	100 000 – 499 999	49	25	5	20	161
	500 000 i więcej mieszk.	66	18	4	12	109
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	39	18	10	33	209
	Zasadnicze zawodowe	53	17	8	22	245
	Średnie	46	26	8	20	311
	Wyższe	58	23	4	15	242
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	59	27	3	11	128
	Średni personel, technicy	56	20	2	21	38
	Pracownicy adm.-biurowi	41	25	5	28	69
	Pracownicy usług	42	33	8	18	74
	Robotnicy wykwalifikowani	47	24	3	26	97
	Robotnicy niewykwalifik.	39	33	11	17	45
	Rolnicy	52	16	9	23	54
	Pracujący na własny rach.	53	24	7	16	48
	Bezrobotni	52	14	11	24	67
	Emeryci	51	12	9	28	198
	Renciści	44	23	11	22	53
	Uczniowie i studenci	44	33	8	15	70
	Gospodynie domowe i inni	49	9	11	31	67
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	46	20	11	23	165
	Od 650 do 999 zł	47	18	7	27	121
	Od 1000 do 1399 zł	46	20	8	26	166
	Od 1400 zł do 1999 zł	53	25	7	15	145
	2000 zł i więcej	58	26	6	10	154
Ocena własnych war. mater.	Złe	47	10	9	34	115
	Średnie	46	25	6	23	439
	Dobre	53	21	8	18	454
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	42	23	5	30	59
	Raz w tygodniu	52	21	8	19	426
	1–2 razy w miesiącu	40	24	7	29	166
	Kilka razy w roku	54	20	6	19	215
	W ogóle nie uczestniczy	48	24	8	20	128
Poglądy polityczne	Lewica	53	17	11	19	143
	Centrum	48	27	5	20	329
	Prawica	60	23	6	11	324
	Trudno powiedzieć	31	14	11	44	211

Tabela 2

		W najbliższych tygodniach Rada Europejska zdecyduje o przedłużeniu bądź zniesieniu nałożonych na Rosję sankcji. Czy, Pana(i) zdaniem, Unia Europejska powinna:			Liczba osób
		utrzymać obowiązujące sankcje	znieść sankcje	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		68	11	20	996
Płeć	Mężczyźni	74	11	14	479
	Kobiety	65	10	25	517
Wiek	18–24 lata	71	14	15	112
	25–34	66	9	25	199
	35–44	68	12	20	176
	45–54	74	8	18	155
	55–64	75	10	15	175
	65 lat i więcej	63	12	25	179
Miejsce zamieszkania	Wieś	63	11	26	397
	Miasto do 19 999	73	11	15	148
	20 000 – 99 999	66	13	21	184
	100 000 – 499 999	73	9	18	159
Wykształcenie	500 000 i więcej mieszk.	88	5	7	108
	Podstawowe / gimnazjalne	60	11	29	207
	Zasadnicze zawodowe	66	12	22	244
Grupa społeczna i zawodowa	Średnie	70	12	18	305
	Wyższe	80	7	13	240
	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	88	5	7	125
	Średni personel, technicy	77	9	14	38
	Pracownicy adm.-biurowi	68	4	28	68
	Pracownicy usług	70	12	18	74
	Robotnicy wykwalifikowani	67	10	23	97
	Robotnicy niewykwalifik.	64	20	15	45
	Rolnicy	59	16	26	52
	Pracujący na własny rach.	76	7	17	48
	Bezrobotni	61	15	24	66
Emeryci	66	10	25	196	
Renciści	64	14	22	52	
Uczniowie i studenci	72	16	11	69	
Gospodynie domowe i inni	62	10	28	67	
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	64	14	22	165
	Od 650 do 999 zł	67	11	22	121
	Od 1000 do 1399 zł	65	12	23	165
	Od 1400 zł do 1999 zł	76	11	13	142
	2000 zł i więcej	81	10	8	152
Ocena własnych war. mater.	Złe	57	16	27	112
	Średnie	70	9	21	433
	Dobre	72	11	17	450
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	62	5	33	59
	Raz w tygodniu	71	11	18	420
	1–2 razy w miesiącu	65	8	27	166
	Kilka razy w roku	74	11	15	210
	W ogóle nie uczestniczy	72	10	18	127
Poglądy polityczne	Lewica	70	16	14	141
	Centrum	74	7	19	325
	Prawica	81	10	9	322
	Trudno powiedzieć	44	15	42	208